

4. Marusynets M. M. Profesiina refleksiia maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv: teoriia i praktyka formuvannia: monohrafiia. Uman. PP Zhovtyi O. O. 2012. 420 s.
5. Nikonenko T. V. Pidhotovka mahistriv pochatkovoї osvity do zastosuvannia tekhnolohii kontekstnoho navchannia: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Berdiansk, 2018. 269 s.

Nikonenko T. V. The model of training masters of primary school for the implementation of the technology of context teaching

Within the article it is characterized the model of training Masters of Primary education for the implementation of the technology of context teaching, which has as its goal the formation of the readiness of future specialists to implement the technology of the context teaching. It consists of the methodological, content-processing and analytical-reflexive blocks.

The methodological block of the model reveals the scientific approaches (personally-oriented, competent, and technological) which in complex form the theoretical basis for the training of Primary school's Masters for the implementation of the technology of context teaching. The technological approach we consider as the leading one among the scientific approaches, because it is revealed in the realization of the innovative ideas, in the transferring of the educational process into the field of the active using of the context teaching as the meta-technology which will provide the development of the ability to prospect, to foresee, to plan and to model the quasi-professional activity of the future specialists.

The content-processing block includes three stages of training Masters of the Primary education to implement the technology of the context teaching: organizational, educational-professional, technological-projecting. During the process of the experimental research we have especially developed the system of the practice-oriented tasks, and the performing and solution of these tasks will provide the readiness of asters of Primary education to implement the technology of the context teaching.

The analytical-reflexive block contains criteria (motivational-evaluating, cognitive-processing, reflexive-evaluating); indexes and levels of readiness of Masters of primary education to implement the technology of context teaching: high (creative), middle (situational), low (reproductive)

The result of the model of training masters of primary education is the certain level of formation of readiness to implement the technology of context teaching within the future pedagogical activity.

There are determined pedagogical conditions of the realization of the model, which will provide the formation of readiness of Masters of primary education to implement the technology of the context teaching and these conditions are appropriate to its stages.

Key words: *Masters of primary education, technology of context teaching, model, modeling, blocks, stages, pedagogical conditions, structural components.*

УДК 378.147:781.2

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-69.36>

Новосадова С. А.

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ САМОСТІЙНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Розкривається методичний підхід до формування творчої самостійності майбутнього вчителя музики в процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін. Визначено загальнопедагогічні принципи навчання у фаховій музично-педагогічній підготовці. Фахова підготовка майбутнього вчителя музики повинна організовуватися на принципах пріоритетності розвитку суб'єктності студента, створення умов для його творчого самовираження, що безпосередньо пов'язано з його готовністю до творчої самостійності. Творча самостійність учителя музики передбачає усвідомлення власної відповідальності за процес фахового самовдосконалення, наявність умінь його проектувати й регулювати, бажання і спроможність підтримувати й коректувати своє професійне зростання. Поетичність методики формування творчої самостійності майбутніх учителів-музикантів у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін ґрунтується на принципах інтегрованого навчання, науковості, доступності, системності й послідовності знань, диференційованого навчання. Основними психолого-педагогічними умовами, які спрямовані на формування творчої самостійності майбутнього вчителя музики, автор вважає стимулювання активності майбутнього вчителя музики щодо систематизації фахових знань; організацію навчання студента; сприяння самовираженню студента в пошуково-творчих діях і їх прояву в самостійній практичній діяльності. Змістою наповнення етапів формування творчої самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва (підготовчого (мотиваційно-орієнтаційного), пізнавально-аналітичного, дієво-творчого) підпорядковується поставленій меті для кожного з них, що, відповідно, підтягує конкретні форми та методи роботи. Систематизують музично-теоретичну обізнаність такі методи: методи заохочення і стимулювання, словесний, метод зацікавлення, слуховий, музично-аналітичний, метод порівняння, музична ілюстрація, метод аналізу й синтезу.

Ключові слова: *принципи навчання, фахова підготовка, форми навчання, методика навчання, методи навчання, етапи, теоретичні дисципліни, творча самостійність, учитель музики.*

Сучасний стан розвитку сучасної освіти формує нові пріоритети в підготовці студентів до практичної педагогічної діяльності. Важливою умовою модернізації освіти є підготовка фахівців, здатних до творчості, професійного зростання й удосконалення, спроможних орієнтуватися в мінливому соціумі. Успіх профе-

сії вчителя музики визначається володінням комплексом спеціальних знань, практичних умінь і навичок, які мають безпосередній вплив на розвиток активності, свідомості вчителя-музиканта, стимулюють його до творчої самореалізації. Тому пріоритетом професійної підготовки майбутнього вчителя музики є творча самостійність.

Методика формування творчої самостійності особистості завжди перебуває в колі уваги сучасної музично-педагогічної науки. Аналіз методичної літератури свідчить, що ця проблема досліджувало багато провідних учених-педагогів і педагогів-музикантів: з музично-теоретичного навчання у фаховій підготовці вчителя музики – І. Малашевська, С. Олійник, Т. Панасенко, Г. Побережна, Т. Щериця; комплексного підходу – О. Музиченко; системного підходу – В. Афанасьєв, Ю. Полянський, О. Щолокова та ін.; інформаційного підходу в художньо-естетичній галузі знань – Л. Арчажнікова, О. Рудницька, О. Олексюк, О. Ростовський, В. Шульгіна.

Мета статті – розкрити етапи формування творчої самостійності майбутнього вчителя музики в процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін і їх ефективність для забезпечення його майбутньої професійної діяльності.

Процес формування творчої самостійності майбутнього фахівця в процесі музично-теоретичної підготовки відбувається протягом усього періоду навчання студентів і вимагає чіткої методичної бази, яка ґрунтується на загальнопедагогічних принципах фахової музично-педагогічної підготовки з домінантою на «*інтегрованому навчанні*».

Сучасна система освіти визнає її одним із головних дидактичних принципів навчального процесу, що забезпечує цілісність системи знань і вмій особистості, розвиток її творчих здібностей і можливостей. Проблема інтеграції навчального процесу важлива й сучасна як для теорії, так і для практики, оскільки дає змогу майбутньому фахівцю застосовувати набуті знання з різних навчальних предметів у професійній діяльності, надає спроможність творчо самостверджуватися в різних соціальних сферах.

Інтеграція музично-теоретичних дисциплін ґрунтується на конкретних принципах. Ефективність формування творчої самостійності майбутнього вчителя музики в процесі музично-теоретичної підготовки передбачає впровадження *принципу системності й послідовності*. Це зумовлено змістом навчальних програм теоретичних дисциплін, які передбачають системно, послідовно та поступово ускладнювати навчальний матеріал, накопичувати досвід музично-творчої діяльності в різних видах і жанрах музичного мистецтва. Він дає змогу самостійно опановувати елементи музичної мови, композицію музичного твору, виявляти особистісне емоційно-естетичне ставлення до музичних образів і музичних явищ, висловлювати судження про особливості музичних стилів.

Принцип міждисциплінарних зв'язків полягає в системному засвоєнні знань, посиленні координації в постановці цілей і завдань, можливості впливу на різні боки навчального процесу, оптимізації та підвищенні ефективності підготовки спеціалістів. *Принцип диференційованого навчання* враховує різний рівень довшівської підготовки студентів і їхні типові індивідуальні особливості (пам'ять, мислення, уява, здібності). Одним із важливих принципів вивчення теоретичних дисциплін є *принцип науковості*, який полягає в опорі на наукову основу, пояснює значення теорії для практики в процесі реалізації цього принципу викладається навчальний матеріал, який відображає вузлові питання дисципліни. Усвідомленню теоретичних знань сприяє *принцип наочності*, що використовується під час ознайомлення з новим теоретичним матеріалом, закріплення, повторення та контролю за засвоєнням знань, умінь і навичок. *Принцип доступності* сприяє організації навчального процесу згідно з довшівською підготовкою студента, дає змогу забезпечити вивчення навчального матеріалу відповідно до правил послідовності «від простого до складного», поступово ускладнювати теоретичний матеріал і практичні дії, враховуючи інтелектуальні, емоційно-вольові можливості та спеціальні (музичні) здібності студентів.

Базуючись на вищезазначених принципах, процес формування творчої самостійності майбутнього вчителя музики в процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін передбачає використання активних форм і методів навчання, які не тільки підвищують ефективність рівня музично-теоретичних знань, а й стимулюють розвиток творчих здібностей, актуалізують здатність творчого саморозвитку майбутнього вчителя музики.

Наша методика формування творчої самостійності розрахована на весь період підготовки студентів у виші і здійснюється впродовж таких етапів:

- *підготовчого (мотиваційно-орієнтаційного)*,
- *пізнавально-аналітичного*,
- *дієво-творчого*.

Підготовчий етап (*мотиваційно-орієнтаційний*) формування творчої самостійності пов'язаний з усвідомленням студентом особистісної мети, яка має бути зорієнтована на потребу в самоосвіті, бажанні домогтися успіху в майбутній професії, прагненні оволодіти новими музично-теоретичними знаннями для подальшого їх використання в самостійній діяльності. Особистісна мотивація коригує емоційний стан студента. Її функція має давати відповідь на запитання: «чому», «заради чого», «який сенс», а саме: розуміння мети – «чого» я хочу досягти; розуміння потреби – «чому»; розуміння смислу дії чи вчинку – «для чого». Сильним мотивувальним фактором є моделювання конкретних ситуацій, пов'язаних із майбутньою професією та можливістю їх обговорення.

Як свідчить практика, мотивація вивчення музично-теоретичного матеріалу в студентів на початковому етапі перебуває на низькому рівні.

На цьому етапі надзвичайно важливим є застосування методів заохочення і стимулювання. Упровадження загальнометодичного методу заохочення, чинником якого є позитивні емоції – образність, зацікавленість, здивування, переживання, дає змогу створити позитивну емоційну ситуацію, яка збуджує інтерес до майбутньої професії та музично-теоретичних дисциплін зокрема. *Метод стимулювання* націлений на навчання не тільки за стимулом «хочеться», а й за стимулом «треба». Найбільша роль у цьому належить не наказам, а роз'ясненням, основними правилами яких є: «Це знадобиться в житті», «У майбутньому це стане тобі необхідним»; тим самим підкреслюючи значення музично-теоретичних дисциплін для професії вчителя музики. Щоразу застосовувати цей метод необхідно по-новому й максимально переконливо на основі практичного досвіду. Розвиток інтересу в студентів до майбутньої професії – це засіб активізації навчання. Методичним прийомом є перегляд навчальних відеоматеріалів, під час перегляду яких викладач акцентує увагу на музично-теоретичних умінях. У закріпленні інтересу до знань і формуванні творчих практичних умінь надійним спільником є доброзичлива емоційна атмосфера.

Пізнавально-аналітичний етап. Ефективною передумовою формування творчої самостійності майбутнього фахівця в системі навчальних занять (лекційних, практичних) є поглиблене вивчення та усвідомлення музично-теоретичних знань, які поступово реалізуються в практично-творчій діяльності. Систематизує музично-теоретичну обізнаність студентів, розкриває значення музично-виражальних засобів (інтервали, метроритм, тональність, лад, мелодія, акорди, альтерація, модуляція, колорит, гармонія, поліфонія, фактура та ін.) реалізація *словесного методу*. Усвідомлення студентами смислового значення інтервалів, акордів, ритму, роль цих засобів у формуванні музичної інтонації, музичного образу, музичної форми дають можливість студенту здійснювати узагальнення й робити висновки про жанрову основу музики, виявляти стилістичні особливості музичного мистецтва минулого та сучасності. Цей метод спонукає до узагальнення й закріплення отриманих знань, які майбутній учитель музики реалізує в подальшій практичній творчій діяльності.

Володіння доступними методами дослідницької роботи формує науковий світогляд студента, вміння самостійного аналізу різновекторних явищ музичного мистецтва минулого та сучасності.

Підтримувати увагу студентів і заохочувати їх сприймати теоретичний матеріал допомагає *метод зацікавлення*, який викликає позитивні емоції. Він реалізується у вигляді цікавих прикладів, аналогій. До них належать зв'язок теоретичних знань із життєвою практикою, порівняльні моменти, цікаві історичні факти, що сприяють вихованню свідомого пізнавального інтересу до музично-теоретичних дисциплін.

Специфіка теоретичної підготовки полягає у взаємодії між теоретичним пізнанням студентів і *музично-слуховою ілюстрацією*. Головна її функція – враховувати взаємодію між теоретичним пізнанням студентів і слуховим сприйманням елементів музичного мовлення. Попереднє слухове усвідомлення елементів сприяє їх правильному розумінню та використанню, а теоретичне засвоєння полегшує їх звукове усвідомлення. Музична ілюстрація словесного методу, згідно з темою, конкретним музичним матеріалом (супроводом) на інструменті (інтервали, акорди, короткі гармонічні обороти, ритмічні організації тощо), що супроводжується детальним музичним аналізом, прослуховування фрагментів музичних творів в аудіозапису дають по-справжньому повне уявлення про виражальні можливості елементів музичної мови, сприяють тембральному та фоновому сприйманню музичного матеріалу. Музично-слухова ілюстрація полегшує розуміння теоретичного матеріалу, а також сприяє розвитку музичного досвіду, інтересу, розширює світогляд.

Слуховий метод відповідає за розвиток особистих музичних здібностей, а саме музичного слуху, музичної пам'яті, відчуття ритму. На заняттях він представлений різноманітними формами роботи: інтонаційні вправи у вигляді гам у висхідному та низхідному русі сприяють усвідомленню ладу (мажору та мінору) й формують точну інтонацію його відтворення, ритмічні вправи в різних темпових співвідношеннях розвивають у студентів почуття метроритму, спів одноголосних вправ позитивно впливає на усвідомлення інтонаційної природи мелодії, виконання багатоголосних вправ розвиває гармонічний слух.

Опорою музично-слухового сприйняття є *порівняння*, що забезпечує виявлення зв'язків і залежностей між елементами музичної мови. Методичним прийомом, який допомагає ефективності його застосування, є протиставлення (*зіставлення*), при якому музичні явища вивчаються на основі порівняння за схожістю й відмінністю, за контрастом та аналогією. Застосування його активізує систему асоціацій, дає можливість зрозуміти зміст твору.

Активні методи навчання (словесний метод, музично-слуховий метод, музична ілюстрація) – це інформаційно-естетична насиченість, на основі якої здійснюється інтенсивний розвиток професійного мислення майбутнього вчителя музики. Воно розуміється як сукупність словесно-логічної та емоційно-образної форм мислення. Теоретичні знання дають поштовх тим чи іншим розумовим операціям, створюють умови для сприймання цих знань, які мають бути посильними для самостійної діяльності. З поступовим ускладненням інформації та звукових процесів, що відображає й переробляє свідомість студента, відбувається розвиток його музичного мислення.

Усвідомленню взаємозв'язку та взаємозалежності між теоретичною інформацією та звуковими процесами сприяє *музично-аналітичний метод*. Головна мета його – створення умов мислити музичними

категоріями, розуміти музичні форми та музичний зміст, виявляти зв'язки між елементами музичної мови та їх вплив на розкриття художнього образу. У рамках цього методу відбувається трансформація музичного матеріалу до конкретних практичних завдань, закладаються основи музичної обізнаності студента, які формують відповідні уявлення, поняття, що, у свою чергу, сприяє цілісному сприйманню музики та розвитку творчої самостійності.

У ланці теоретичної підготовки застосування аналітико-синтетичного слухового методу забезпечить історико-стильове й жанрове навчання. Сутність його полягає в детальному художньо-теоретичному аналізі музичних творів, який базується на попередніх слухових уявленнях студентів. Результатом аналізу має бути умовивід студента про музичні явища, засоби музичної виразності, їх роль у створенні музичного образу. Отримані музично-теоретичні знання поповнюються й закріплюються на новому музичному матеріалі в різноманітних видах музичної діяльності.

У процесі закріплення, повтору та контролю теоретичних знань студенти мають оперувати такими аналітичними процесами, як аналіз і синтез, порівняння (зіставлення) та узагальнення. *Аналіз і синтез* формує в студента вміння оцінювати виразні можливості всіх засобів музичної мови, що сприяє можливості проникнути в сутність музичного твору, виявити характерні жанрові ознаки та стильові особливості мистецьких епох і їх представників.

Усвідомлення теоретичного матеріалу виявляється в спроможності до *узагальнення*, що впливає на розвиток здатності студента до освоєння смислу естетичних категорій, відображених у музичних творах. Цей метод створює можливість майбутньому фахівцю розкрити зв'язки та залежності між елементами музичної мови, відчутти музичний образ як цілісну інтонаційну систему.

Дієво-творчий етап. Показником рівня засвоєння теоретичного матеріалу є практичні та творчі вправи, в яких реалізуються набуті знання. Кожна теоретична тема вимагає виконання спеціальних завдань, що розвивають швидку орієнтацію й усвідомлення інтервалів (діатонічних, тритонів, характерних), акордів (тризвуків, септакордів, нонакордів), ладів (мажорного та мінорного, ладів народної музики й пентатоніки), ритмічну особливість (синкопи, тріолі, пунктирний ритм тощо) музичного матеріалу, оволодіння технікою голосоведення, що формує відчуття музичної логіки.

На цьому етапі надзвичайно важливим є застосування на практичних заняттях педагогом стимулу важкості. Ефективність упровадження цього стимулу полягає в можливості застосовування диференційованого підходу, при якому активність слабого студента стимулюється посильним для нього нескладним завданням, а сильного – завданням більшої складності.

У процесі ж творчої музичної діяльності існує тісний взаємозв'язок і взаємовплив задіяних при цьому різних компонентів, але домінуючою є музична творчість. Вона дає можливість практично застосувати всі наявні знання в галузі гармонії, поліфонії, музичної форми, музичної літератури, а також удосконалити виконавські навички – гру на інструменті, спів. Саме творчість указує учням шлях до усвідомленого сприйняття музики. Самостійне складання музики полегшує цей шлях, але ще не гарантує успіху. Основою творчої діяльності є розвиток музично-творчих здібностей, які розвиваються лише під час різнобічної діяльності, в тому числі й в поетапній музичній творчості (побудова музичних тем, мелодій, варіювання та різні типи фігурацій, мотивна розробка, ритмічні, вокальні та інструментальні).

Необхідною умовою дієво-творчого етапу є використання активних форм і методів навчання, що не тільки підвищують ефективність рівня музично-теоретичних знань з певного предмета, а й стимулюють розвиток творчих здібностей, актуалізують здатність творчого саморозвитку майбутнього вчителя музики. Вони дають можливість практично застосувати всі наявні знання з теорії музики, гармонії та поліфонії, а також удосконалити виконавські навички – гру на інструменті, спів.

Для *сприяння* самовираженню студента в пошуково-творчих діях і їх прояву в самостійній практичній діяльності впроваджуємо такі методи:

- метод імпровізації та композиції – активізує творчий потенціал студента і спонукає до активних його проявів, розвиває емоційне й художнє мислення;
- креативний метод – сприяє формуванню системи творчих умінь і навичок;
- метод спроб і помилок або творчий експеримент – знайомство з поліакординою, нетерцієвими гармоніями, кластерами, джазовими акордами, поліфункціональністю й політональністю.

Результативність цього етапу залежить від внутрішньої мотивації студента до творчої діяльності, а саме мотивації успіху, яка розвиває відчуття гідності й прагнення поліпшити власні досягнення, за умови поєднання музично-теоретичних знань з можливостями самореалізації.

Висновки. Формування творчої самостійності майбутнього вчителя музики в процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін – процес динамічний. Поетапність методикою формування творчої самостійності майбутніх учителів-музикантів у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін ґрунтується на принципах інтеграції, науковості, доступності, системності знань. Наша методика базується на системному та послідовному оволодінні спеціальними музично-теоретичними знаннями і творчими вміннями. Змістове наповнення етапів формування творчої самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва підпорядковується поставленій меті для кожного з них, що, відповідно, підтягує конкретні форми й методи роботи.

Використана література:

1. Гладышева О. О. Музыкально-творческое развитие будущих учителей музыки в процессе обучения композиции: автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Государственное учреждение Института художественного образования Российской академии образования. Москва, 2004. 21 с. URL: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=66787>.
2. Малашевська І. А. Методика музично-теоретичної підготовки майбутніх учителів музики на історико-стильовій основі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2005. 21 с.
3. Музично-теоретична підготовка вчителів музики. URL: <http://hghltd.yandex.net/yandbtm>.

References:

1. Gladysheva O. O. Muzykalno-tvorcheskoie razvitiie budushchikh uchitelei muzyki v protsesse obuchenii kompozitsii avtoref. dis. na soiskaniie uchen.stepeni kand. ped. nauk: spets. [Tekst] avtoreferat: dis. ... kand. ped. nauk: spet. 13.00.08 / Gosudarstvennoe ychrezhdenie Instituta khudozhestvennogo obrazovaniia Rossiiskoi akkademii obrazovaniia Moskva, 2004 g. 21. URL: [s/http://5fan.ru/wievjob.php?id=66787](http://5fan.ru/wievjob.php?id=66787).
2. Malashevskaya I. A. Metodyka muzychno-teoretychnoi pidgotovky uchyteliv muzyky na yistoryko-stylovyi osnovi: avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: spet. 13.00.02 / Natsionalnyi pedagogichnyi universytet imeni M. P. Dragomanova. Kuyv, 2005. 21 s.
3. Muzychno-teoretychna pidgotovka vchyneliv muzyky. URL: <http://hghltd.yandex.net/yandbtm>.

Novosadova S. A. Stages of forming the creative independence of the future teacher of music in the process of learning musical-theoretical disciplines

In the article methodical approach of forming of creative independence of future music master opens up in the process of study musically theoretical disciplines. Zagal'nopedagogichni principii is certain navchannyai in professional muzichno-pedagogichnyi preparation. Professional preparation of future music master must get organized on principles of priority of development of sub'ektnosti student, conditioning, for his creative self-expression, that it is directly related to his readiness to creative independence. Creative independence of music master foresees the awareness of own responsibility for the process of professional self-perfection., a desire and possibility to support and correct the professional growth Stage-by-stage of method of forming of creative independence of future teachers-musicians in the process of study musically theoretical disciplines is based on principles of computer-integrated studies, scientific character, availability, system and sequence of knowledges. Osnovnimi psikhologo-pedagogical by terms which are directed on forming of creative independence of future music master, an author counts stimulation of activity of future music master in relation to systematization of professional knowledges; organization of studies of student; assistance the self-expression of student in searching-creative actions and to their display in independent practical activity. Zmistove filling of the stages of forming of creative independence of future teachers of musical art (preparatory (motivational orientation), cognitive analytical, effectively creative) submits the put purpose for each of them, that accordingly, pulls up concrete forms and methods of work. Sistematizuyut' musically theoretical knowledge next metodi:metodi encouragements and stimulations, verbal, method of the personal interest, auditory, muzichno-analyatichnyi, method of porivnyayannya, musical illyustraciya, method of analysis and synthesis.

Key words: principles of studies, professional preparation, forms of studies, method of studies, methods of studies, stages, theoretical disciplines, creative independence, music teacher.

УДК 37.035.6 (045)

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-69.37>

Пагула Т. І.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ НА ІДЕЯХ МИРУ

Розглядається актуальність проблеми виховання підростаючого покоління на ідеях миру. Автор зазначає, що проблема збереження миру – це найгостріша проблема, яка стоїть сьогодні перед людством. Доля миру залежить сьогодні не лише від політиків і військових. У розв'язанні цих дуже важливих питань можуть і повинні брати участь люди всієї планети. Це стосується й дітей і їхніх батьків. Нашим дітям близькі та зрозумілі питання захисту й зміцнення миру, розвитку дружби й співробітництва з народами всіх країн світу. Дошкільні, загальноосвітні заклади не повинні стояти осторонь від боротьби за мир у всьому світі. Педагоги мають цілеспрямовано впливати на підростаючу особистість, формувати в неї моральні поняття про збереження миру, виявити педагогічні умови виховання дітей у душі миру, співробітництва, співпрацювати з батьками з питань виховання дітей у душі миру. Підкреслено, що виховання в душі миру, формування миротворчих поглядів і гуманістичного світогляду сучасної молоді стають усе більш соціальним явищем. Сучасні реалії вимагають від педагогів нових, нетрадиційних підходів до організації навчально-виховної роботи з підростаючим поколінням щодо військово-патріотичного виховання, формування миротворчих поглядів у рамках цілісного педагогічного процесу. Подано аналіз філософських і психолого-педагогічних підходів до проблеми виховання підростаючого покоління в душі миру. Автор обґрунтовує думку, що освітня й виховна робота в закладах освіти не повинна обмежуватися повідомленням знань. Необхідно в дитячих колективах створювати гуманістичне середовище, що буде сприяти формуванню навичок безконфліктності, ненасильницькому спілкуванню дітей різних національних, культурних, конфесійних і соціальних прошарків суспільства.

Ключові слова: підростаюче покоління, виховання в душі миру, педагогіка миру.